

Noorman-den Uyl

altijd gerelateerd zijn aan het verwerven van inkomen uit arbeid. Ook wat dat betreft zou ik graag van de minister horen of hij daar andere opvattingen over heeft.

□

Minister **Melkert**: Mijnheer de voorzitter! Mevrouw Noorman gebruikte in haar duiding van artikel 144 het woord "verplicht". Ik moet daar toch de kanttekening bij maken dat ik indertijd ook heb uiteengezet dat dit niet de bedoeling is. Wij hebben het over het aanbod dat in het kader van die experimenten aan betrokkenen gedaan zal worden en kan worden in het kader van sociale activering. Dit niet eens met noodzakelijkerwijze uiteindelijk uitzicht op betaald werk, wat voor sommigen wel eens een brug te ver zou kunnen zijn, maar dan wel met het oog op het doorbreken van een sociaal isolement.

Daar loop ik op zichzelf niet op vooruit. Ik geef een duiding wat dit kan betekenen en ik probeer vooruit te kijken hoe dit zich de komende jaren kan ontwikkelen. Dat zal vanzelfsprekend geëvalueerd worden, zoals ook is afgesproken. Dat is ook iets meer dan "met de benen op tafel" nadenken over de toekomst, hoewel de methode van "de benen op tafel" een grote traditie heeft in de kring die mevrouw Noorman ook bekend is.

In de discussie over het inschakelen van zorg en het mogelijk toepassen van sancties staat mij het volgende een beetje tegen. Ik zeg dat ook tegen de heer Rosenmüller. Als je bezig bent om te proberen in de bijstand meer perspectief voor mensen te creëren, is de eerste vraag die je krijgt: je begint toch niet met sancties? Nee, wij beginnen natuurlijk niet met sancties. Het gaat om een normaal aanbod van inschakeling in de arbeidsmarkt en maatschappelijke activiteiten. Het enige dat daartegenover staat en dat wat mij betreft ook niet geaccepteerd mag worden, is dat mensen die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering en die een reëel aanbod krijgen, zeggen: sorry, geef mij maar een uitkering en verder heb ik niets met jullie te maken. Ik vind het wezenlijk voor de komende jaren om dat te doorbreken en om een andere cultuur in te brengen in de wijze waarop uitkeringsinstanties omgaan met mensen die daarvan afhankelijk

zijn. Dat inkijsje naar die komende jaren heb ik gisteren willen geven.

□

Mevrouw **Doelman-Pel** (CDA): Voorzitter! Ik ben het eens met de minister dat wij uitgebreide discussies hebben gehad over participatie en activering, maar er is een ding dat ik niet begrijp. De minister zegt dat er een te groot en een te langdurig gebruik is. Wij weten nu al dat er bij de nabestaandenwet rekening mee wordt gehouden dat er meer mensen gebruik zullen maken van de bijstandswet. Ook het praten over participatie, onbetaald werk en alle andere daarbij behorende activiteiten is prima, maar dat betekent nog niet dat mensen uit de bijstand geraken. De groep zou dus even groot kunnen blijven als mensen echt perspectief krijgen op betaald werk. Volgens mij is er sprake van een tegenstelling; het klopt niet helemaal met elkaar.

□

Minister **Melkert**: Voorzitter! Mevrouw Doelman vraagt terecht aandacht voor het punt waarvan wij nu nog niet echt weten waarover wij het hebben, maar waarvan wij dringend zouden moeten willen weten waar wij het over hebben. Het gaat dan om het volgende punt. In de uitkeringsafhankelijkheid ± dat ligt nog iets breder dan uitsluitend in de bijstand ± is een groot potentieel aan mensen dat zou kunnen werken. Daar moeten dan banen voor zijn of er moet geëntervenieerd worden op de arbeidsmarkt, zoals wij op bescheiden schaal proberen te doen. Er moet ook een aanbod zijn om betaald werk te kunnen verrichten. Naar de mate dat je daarin slaagt, zul je zien dat meer zichtbaar wordt dat er een groot aantal mensen is dat op grote afstand tot de arbeidsmarkt staat. Ik heb dat altijd gezegd en je ziet dat ook steeds scherper, bijvoorbeeld in de steden die heel goed bezig zijn met het activeren van mensen. Ik ben het eens met mevrouw Doelman dat het voor die mensen ook van belang blijft om een activeringsaanbod, op welke wijze dan ook, te hebben, maar zij blijven wel afhankelijk van betaling in de collectieve sector. Je mag deze inspanning niet vereenzelvigen met het tot nul terugbrengen van de aanspraken op collectieve ondersteu-

ning. Het is wel dringend gewenst om onderscheid te maken tussen de mensen die er altijd op aangewezen zullen zijn en de mensen die met begeleiding, hulp en een concreet aanbod er wel uit kunnen komen. Dat zal uiteindelijk in de sfeer van de collectieve lasten tot verbetering, zij het een relatieve verbetering, kunnen leiden.

Aan de orde zijn de **stemmingen over 30 moties**, ingediend in het debat over de brief van de **Enquête-commissie opsporingsmethoden**, te weten:

- de motie-Schutte over het beroep op het belang van de Staat (24072, nr. 42);
- de motie-Schutte c.s. over een parlementair onderzoek naar de resultaten van de enquête (24072, nr. 43);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van beslispoint 6.1 (24072, nr. 48);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van beslispoint 10 (24072, nr. 49);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van de beslispointen 25 t/m 31 en ter invoeging van een nieuw punt 31 (24072, nr. 50);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van beslispoint 45b (24072, nr. 51);
- motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van beslispoint 57 (24072, nr. 52);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van de beslispointen 65 en 87 (24072, nr. 53);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van beslispoint 70 (24072, nr. 54);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van beslispoint 81 (24072, nr. 55);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. ter wijziging van beslispoint 106 (24072, nr. 56);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. over het ontwikkelen van beleid en regelgeving (24072, nr. 57);
- de motie-Korthals c.s. ter wijziging van beslispoint 7 (24072, nr. 58);
- de motie-Korthals c.s. ter wijziging van beslispoint 9 (24072, nr. 59);
- de motie-Korthals c.s. ter wijziging van beslispoint 80 (24072, nr. 60);
- de motie-Schutte c.s. ter wijziging van beslispoint 103 (24072, nr. 62);
- de motie-Van der Vlies/Boogaard ter wijziging van beslispoint 89 (24072, nr. 63);

Voorzitter

- de motie-Hillen c.s. ter wijziging van de beslispunten 36a en 36b (24072, nr. 67);
- de motie-Hillen c.s. ter wijziging van beslispunt 46 (24072, nr. 68);
- de motie-Hillen/Boogaard ter wijziging van beslispunt 66 (24072, nr. 70);
- de motie-Hillen ter wijziging van beslispunt 86 (24072, nr. 71);
- de motie-Marijnissen ter wijziging van beslispunt 54 (24072, nr. 72);
- de motie-Dittrich c.s. over vertrouwelijke informatieverschaffing (24072, nr. 74);
- de motie-Dittrich c.s. over de uitvoering van de aanbevelingen van de enquêtecommissie (24072, nr. 75);
- de motie-Van Dijke over infiltratie in niet-criminele organisaties (24072, nr. 76);
- de motie-Sipkes/Marijnissen ter wijziging van beslispunt 50 (24072, nr. 78);
- de motie-Sipkes/Marijnissen ter wijziging van beslispunt 51 (24072, nr. 79);
- de motie-Sipkes/Marijnissen ter wijziging van beslispunt 52 (24072, nr. 80);
- de motie-Sipkes/Marijnissen ter wijziging van beslispunt 57 (24072, nr. 81);
- de motie-Boogaard/Hillen ter wijziging van beslispunt 106 (24072, nr. 82).

(Zie vergadering van 13 juni 1996.)

De **voorzitter**: De heer Hillen trekt zijn moties (24072, nrs. 67 en 71) in. Naar aanleiding hiervan geef ik het woord aan mevrouw Sipkes.

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Voorzitter! De motie op stuk nr. 67 was mede door mij ondertekend. Ik wil haar nu graag zelfstandig indienen.

De **voorzitter**: De motie-Hillen (24072, nr. 67), waarvan de tekst niet is gewijzigd, is dus nu ingediend door mevrouw Sipkes. Naar mij blijkt, wordt deze motie voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 85 (24072).

Ik stel voor, aanstonds over deze motie te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Over de volgorde van

de stemmingen merk ik het volgende op. Gevraagd is of eerst kan worden gestemd over de motie op stuk nr. 78, dan over de motie op stuk nr. 81 en vervolgens over de motie op stuk nr. 52. Dat houdt de volgende volgorde in: na de stemming over de motie op stuk nr. 51 komen achtereenvolgens de moties op de stukken nrs. 78, 81, 52 etc. in stemming.

Voorts heeft mevrouw Sipkes gevraagd of eerst kan worden gestemd over de motie op stuk nr. 80 en daarna over de motie op stuk nr. 63 en volgende moties. Dat houdt de volgende volgorde in: achtereenvolgens stemmingen over de moties op de stukken nrs. 62, 80, 63 en volgende moties.

Ik stel voor, steeds in de aangegeven volgorde te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

In stemming komt de motie-Schutte (24072, nr. 42).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het GPV, de SGP, de RPF, D66, GroenLinks, de SP, de VVD, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

De heer **De Graaf** (D66): Voorzitter! Ik wens geacht te worden, tegen de motie op stuk nr. 42 te hebben gestemd. Dit geldt wellicht ook voor de andere leden van de voormalige enquêtecommissie.

De **voorzitter**: Het zal in de Handelingen worden vermeld. Het was mij niet opgevallen dat u uw hand niet opstak. Het betekent dat de leden Aiking-van Wageningen, Koekkoek, De Graaf, Rouvoet en O.P.G. Vos geacht wensen te worden, tegen de motie te hebben gestemd.

In stemming komt de motie-Schutte c.s. (24072, nr. 43).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het GPV, de SGP, de RPF, de PvdA, GroenLinks, de SP, de VVD, het CDA, het AOV, de groep-Nijpels, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen ± met dien verstande, dat van de fractie van D66

het lid De Graaf voor de motie heeft gestemd ± zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 48).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 49).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 50).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, met uitzondering van het lid Van Traa, GroenLinks, de SP, D66, met uitzondering van het lid De Graaf, de SGP, het GPV, de RPF, met uitzondering van het lid Rouvoet, de VVD, met uitzondering van het lid O.P.G. Vos, het CDA, met uitzondering van het lid Koekkoek, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de fractie van de CD ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 51).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, GroenLinks, de SP, D66, de RPF, de SGP, het GPV, de VVD, het CDA, de groep-Nijpels, het AOV en de Unie 55+ voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Sipkes/Marijnissen (24072, nr. 78).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, de RPF, met

Voorzitter

uitzondering van het lid Rouvoet, en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Sipkes/Marijnissen (24072, nr. 81).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, de RPF, met uitzondering van het lid Rouvoet, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 52).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, met uitzondering van het lid Van Traa, D66, met uitzondering van het lid De Graaf, het GPV, de SGP, de VVD, met uitzondering van het lid O.P.G. Vos, het CDA, met uitzondering van de leden Beinema en Van der Heijden, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, het AOV en de Unie 55+ voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 53).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 54).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, met uitzondering van het lid Van Traa, het GPV, de SGP, de RPF, met uitzondering van het lid Rouvoet, het CDA, met uitzondering van het lid Koekkoek, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 55).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen deze motie hebben gestemd en die van overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 56).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Korthals c.s. (24072, nr. 58).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Korthals c.s. (24072, nr. 59).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, met uitzondering van het lid O.P.G. Vos, de RPF, met uitzondering van het lid Rouvoet, de PvdA, met uitzondering van het lid Van Traa, GroenLinks, de SP, D66, met uitzondering van het lid De Graaf, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, het AOV, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Korthals c.s. (24072, nr. 60).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, met uitzondering van het lid O.P.G. Vos, het GPV, D66, met uitzondering van het lid De Graaf, de PvdA, met uitzondering van het lid Van Traa, het CDA, met uitzondering van het lid Koekkoek, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, de Unie 55+, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Schutte c.s. (24072, nr. 62).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het GPV, de SGP, D66, met uitzondering van het lid De Graaf, de PvdA, met uitzondering van het lid Van Traa, GroenLinks, de SP, de VVD, met uitzondering van het lid O.P.G. Vos, het CDA, met uitzondering van het lid Koekkoek, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, de Unie 55+ en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Sipkes/Marijnissen (24072, nr. 80).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Vlies/Boogaard (24072, nr. 63).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, GroenLinks, het CDA, met uitzondering van het lid Koekkoek, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Sipkes (24072, nr. 85).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van GroenLinks en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Hillen c.s. (24072, nr. 68).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, met uitzondering van het lid Koekkoek, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, de Unie 55+, de CD, de VVD, met uitzondering van het lid O.P.G. Vos, de SGP, D66, met uitzondering van het lid De Graaf, de

Voorzitter

PvdA, met uitzondering van het lid Van Traa, GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Hillen/Boogaard (24072, nr. 70).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, met uitzondering van het lid Koekkoek, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, de Unie 55+, de SGP, GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen (24072, nr. 72).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en Groenlinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Dittrich c.s. (24072, nr. 74).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Dittrich c.s. (24072, nr. 75).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van Dijke (24072, nr. 76).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van de RPF, GroenLinks, de SP, het GPV en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Sipkes/Marijnissen (24072, nr. 79).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige

fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Boogaard/Hillen (24072, nr. 82).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, met uitzondering van het lid Koekkoek, de groep-Nijpels, met uitzondering van het lid Aiking-van Wageningen, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. (24072, nr. 57).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de CD tegen deze motie hebben gestemd en ± behoudens de leden, voorzover hier aanwezig, van de voormalige enquêtecommissie ± de leden van alle andere fracties voor deze motie hebben gestemd, zodat zij met overgrote meerderheid is aangenomen.

Namens de Kamer voeg ik daar de dank aan toe voor het vele werk, want dat besef wordt door eenieder gedeeld. Ik vermoed, ook wel door de leden van de commissie zelf.

Aan de orde zijn de **stemmingen over drie moties**, ingediend in het debat over **bestuurlijke vernieuwing**, te weten:

- de motie-De Cloe c.s. over de koppeling met het al dan niet doorgaan van een regionaal bestuur voor Rotterdam (21427, nr. 149);
- de motie-De Cloe c.s. over de Friese voorstellen (21427, nr. 150);
- de motie-Scheltema-de Nie/Van der Hoeven over het niet in gang zetten van ARHI-procedures (21427, nr. 151).

(Zie vergadering van 11 juni 1996.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Voorzitter! Mijn stemverklaring betreft de motie op stuk nr. 150 van de heer De Cloe en anderen. Mijn

naam staat daar ook onder. Hoewel de fractie van D66...

De **voorzitter**: Ik wijs u erop dat u vóór of tegen iets kunt zijn en dat dat sober kunt verklaren, maar u kunt geen debat uitlokken.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Voorzitter! Dat is het laatste dat ik wil.

De **voorzitter**: De aanloop was er al. Bovendien is het een eigen motie.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Voorzitter! Hoewel mijn fractie...

De **voorzitter**: Neen, neen! U gaat toch geen stemverklaring over een eigen motie afleggen! Wij hebben dat onlangs wat ironisch toegestaan, maar...

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Voorzitter! Ik beroep mij dus op een precedent.

De **voorzitter**: Dat sta ik niet toe.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Voorzitter! Mijn fractie heeft er bijzonder veel behoefte aan om te zeggen...

De **voorzitter**: Ik heb daar een probleem mee. De vorige keer was een en ander niet in eerste instantie duidelijk. Gaande het betoog werd het toen duidelijker. Mijn opmerking is toen goed begrepen. Het precedent kan niet. Ik vind het merkwaardig dat men een stemverklaring aflegt over een motie die men zelf heeft ingediend. Dat betekent dat men dan een heropening van de beraadslaging moet vragen, zodat anderen ook kunnen reageren.

Mevrouw **Scheltema-de Nie** (D66): Voorzitter! Dan vraag ik een heel korte heropening.

De **voorzitter**: Ik stel voor, te voldoen aan het verzoek van mevrouw Scheltema om een korte heropening van de beraadslaging.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Dit zal zijn direct na de stemmingen.